

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: J. M.
bytem X
zastoupen advokátkou Mgr. Terezu Rudošovou
se sídlem Školní 3362/11, 760 01 Zlín

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/189913-924/2,
sp. zn. SZ/MPSV-2024/189913-924

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- IV. O nákladech ustanoveného zástupce bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajskému soudu v Brně byla pobočkou soudu ve Zlíně dne 29. 11. 2024 postoupena žaloba shora uvedeného žalobce, jíž se domáhá přezkumu žalobou napadeného, výše

specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky ve Zlíně, ze dne 7. 8. 2024, č. j. 229307/24/ZL, o nepřiznání dávky státní sociální podpory – příspěvek na bydlení. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo napadeným rozhodnutím potvrzeno.

II. Podání účastníků

2. Žalobce v podané žalobě namítl, že jeho případ měl být posouzen jako hodný zvláštního zřetele dle zákona č. 117/1995 Sb., neboť obývá na základě nájemní smlouvy nebytový prostor, jehož vlastníkem je p. M. zastoupená v majetkových věcech na základě plné moci p. P. Žalobce poukázal na to, že dávka může být přiznána i pro takový typ bydlení a že žalovaný nedůvodně protahuje přiznání dávky v rozporu se zákonem.
3. Zdůraznil, že nebytový prostor splňuje standardy kvality bydlení a nezavinil neověření těchto standardů a nekontaktování zástupce majitele v situaci, kdy se majitel ze zdravotních důvodů nemohl dostavit na místní šetření. Odkázal i na stanovisko stavebního úřadu ve Slušovicích, který uvedl, že nebytový prostor splňuje podmínky pro bydlení, které vzal podle něj žalovaný na vědomí. Další podmínky podle něj zákon nestanovuje.
4. Ustanovená zástupkyně žalobce k žalobě doplnila, že žalobcem obývaný prostor splňuje podmínky § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., neexistuje žádná překážka bránící takovému užívání a správní orgán prvního stupně dospěl k nesprávnému závěru, k prokázání tohoto tvrzení navrhla zpracování znaleckého posudku. Pokud jde o místní šetření uvedla, že žalobce byl dne 8. 7. 2024 propuštěn z nemocnice do těžkého úrazu hlavy a v den konání místního šetření nebyl schopen umožnit vstup úřadů do nemovitosti, což správní orgán prvního stupně nebral v potaz, dále k tomu namítla, že zástupkyně majitelky byla kontaktována pouze jednou a telefonicky. Skutečnost, že nebyl vzat v potaz zdravotní stav žalobce, neproběhl pokus o opakovaný kontakt zástupkyně majitelky, případně nedošlo k přesunutí místního šetření na jiný termín, představuje procesní pochybení. Jelikož došlo k porušení základních zásad činnosti správních orgánů, mělo by být rozhodnutí zrušeno.
5. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě popsal průběh správního řízení a uvedl, že pro splnění podmínek § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb. nestačí splnění požadavků na byt, ale je nutné i účelové určení jednotky k trvalému bydlení, což splněno není s ohledem na územní plán obce a stavební povolení. Citovaný zákon neobsahuje ustanovení umožňující posuzovat žádost jako případ hodný zvláštního zřetele. Popsal i postup řízení s ohledem na tvrzené průtahy. K samotnému místnímu šetření uvedl, že jeho provedení nebylo umožněno majitelkou jednotky, která se nedostavila ani nepověřila k účasti svého zástupce, v nájemní smlouvě uvedená zástupkyně byla v den šetření telefonicky nekontaktní a žalobce vstup do jednotky telefonicky odmítl s tím, že k tomu nemá souhlas vlastníka, oznámení žalobce o tom, že se nemůže šetření zúčastnit ze zdravotních důvodů, spisová dokumentace, ani záznam z místního šetření neobsahují. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout, neboť žalobce neumožnil provedení místního šetření a zároveň dotčený prostor není určen k trvalému bydlení. Návrh na provedení znaleckého posudku považoval žalovaný za nadbytečný s ohledem na způsob využití dané jednotky a budovy a s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu.

III. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní),

a řízení předcházející jeho vydání. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

7. Soud ve věci rozhodl po přechozím jednání, v jehož rámci jako důkaz četl správní spis Městského úřadu Slušovice, stavebního úřadu, sp. zn. MUS-783/2024-SU/Kul.
8. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující.
9. Dle rozhodnutí správního orgánu prvního stupně byly k zamítnutí žádosti žalobce dva důvody, a to jednak nemožnost provedení důkazu ohledáním na místě (neboť pracovníkům správních orgánů nebyl umožněn vstup do ubytovací jednotky), a dále nesplnění zákonné podmínky nároku na dávku státní sociální podpory dle § 24 odst. 4 zákona č. 117/1995 Sb. (neboť ubytovací jednotka není dle stavebního zákona určena k trvalému bydlení).
10. Z napadeného rozhodnutí plyne, že ubytovací jednotka není určena k trvalému bydlení z důvodu platného územního plánu obce V. a není tedy splněna podmínka účelu užívání nemovitosti dle stavebního zákona. Dále nebylo umožněno provedení důkazu ohledáním na místě a nebylo možné objektivně ověřit, zda užívaný prostor naplňuje požadavky na „byt“ dle vyhl. č. 268/2009 Sb.
11. Ze záznamu o místním šetření ze dne 10. 7. 2024 vyplývá, že k tomuto místnímu šetření byl předvolán vlastník nemovitosti datovou schránkou. K místnímu šetření se vlastník nemovitosti nedostavil (ani jeho zástupce), neomluvil se a telefonicky byl v daný okamžik nekontaktní. Nájemce (žalobce) byl kontaktován telefonicky s otázkou, zda umožní vstup do jednotky za účelem provedení místního šetření. Nájemce vstup odmítl s tím, že ho neumožní bez souhlasu vlastníka nemovitosti. Následně se správní orgány pokusily kontaktovat zástupce vlastníka, který byl uveden v nájemní smlouvě, nicméně i ten byl nekontaktní.
12. Součástí spisu je sdělení Městského úřadu Slušovice, stavebního úřadu, dle kterého splňuje jednotka v nájmu žalobce přiměřeně požadavky vyhl. č. 268/2009 Sb., ale zároveň není dle stavebního zákona určena k trvalému bydlení, neboť to by bylo v rozporu s platným územním plánem obce V. a v rozporu s vydaným stavebním povolením. Součástí sdělení je protokol o místním šetření ze dne 10. 7. 2024, dle kterého se vlastník bytu k místnímu šetření nedostavil a žalobce vstup do jednotky neumožnil.
13. Žalobci bylo umožněno seznámit se před vydáním rozhodnutí s obsahem správního spisu a podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce se vyjádřil především k otázkám „trvalého bydlení“, nicméně k okolnostem místního šetření, případně k obsahu obou protokolů o místním šetření se nevyjádřil.
14. Dále ze správního spisu vyplývá, že správnímu orgánu prvního stupně byla předložena již před podáním žádosti o součinnost stavebního úřadu ze dne 17. 1. 2024 plná moc vlastníka bytu, kterou p. M. zplnomocnila p. P. ke všem jednáním ohledně bytu č. X na adrese X, a to na dobu neurčitou.
15. Soud k listinným podkladům připojil správní spis Městského úřadu Slušovice, stavebního úřadu, sp. zn. MUS-783/2024-SU/Kul, ve věci žádosti správního orgánu prvního stupně o poskytnutí součinnosti. Z tohoto spisu plyne, že Úřad práce požádal o doplnění součinnosti ve věci ověření skutečností rozhodných pro nárok žalobce na dávku na bydlení ohledně splnění požadavků žalobcem obývané jednotky na trvalé bydlení. Stavební úřad předvolal k místnímu šetření na den 10. 8. 2024 vlastníka jednotky, kterému bylo předvolání doručeno

do datové schránky dne 1. 7. 2024. Protokol stavebního úřadu o místním šetření citoval soud výše, stejně jako jeho sdělení Úřadu práce. Z výpisu z katastru nemovitostí plyne, že se v případě celé budovy X jedná o stavbu ubytovacího zařízení na pozemku parc. č. st. XA v k. ú. X. Samotná žalobcem užívaná jednotka č. X je vymezena co do způsobu využití jako jiný nebytový prostor. Dále byl připojen výkres územního plánu a část územního plánu obce V. s tím, že dotčená plocha se nachází na ploše Plochy občanského vybavení komerční zařízení (OK), kde mezi hlavní ani přípustné využití nepatří bydlení, v případě přípustného využití je povoleno bydlení pouze doplňkové – byt vlastníka, správce staveb a zařízení.

16. S ohledem na zjištěný skutkový stav posoudil soud žalobu následovně

Odmítnutí součinnosti při místním šetření

17. Podle § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb. se bytem pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

18. Podle § 65 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb. jsou zaměstnanci orgánu státní sociální podpory oprávněni na základě souhlasu žadatele o příspěvek na bydlení nebo příjemce příspěvku na bydlení v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, které osoba a s ní společně posuzované osoby užívají, a to s cílem provádět šetření v místě pro zjištění podmínek nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši. Pokud žadatel o příspěvek na bydlení nebo příjemce příspěvku na bydlení nebo osoba společně posuzovaná nedá souhlas se vstupem do obydlí, nebo znemožní provedení šetření v místě k ověření skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení nebo jeho výši, orgán státní sociální podpory příspěvek na bydlení nepřizná nebo odejme; rozhodnutí o odejmutí může být prvním úkonem ve správním řízení.

19. Na základě správního spisu soud dospěl k závěru, že k místnímu šetření neměla být obesílána p. M., jako vlastník nemovitosti, ale p. P., která disponovala časově neomezenou plnou moci k zastupování v záležitostech týkajících se nemovitosti. Tuto plnou moc měl správní orgán prvního stupně k dispozici a soudu není zřejmé, proč o existujícím zastoupení nevyrozuměl stavební úřad. Skutečnost, že stavební úřad obesílal k místnímu šetření vlastníka nemovitosti může vyplývat z toho, že nedisponoval informací o zastoupení, nicméně v nyní projednávané věci je tato situace plně přičitatelná správnímu orgánu prvního stupně, neboť žalobci nemůže jít k tíži to, že si jednotlivé instituce státu neposkytnou informace relevantní pro řádný výkon státní moci. V obeslání vlastníka nemovitosti namísto zplnomocněného zástupce soud shledává jisté procesní pochybení, které nicméně nemůže mít vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí.

20. Umožnit přístup do nemovitosti, resp. poskytnout souhlas se vstupem do nemovitosti je povinností žadatele o příspěvek na bydlení. V nyní posuzované věci byl žadatelem o příspěvek na bydlení žalobce a byl to právě a jediné on, kdo měl dle zákona č. 117/1995 Sb. poskytnout souhlas se vstupem do pronajaté nemovitosti. Důsledkem absence součinnosti žadatele je nepřiznání dávky. V tomto směru nemohl proto žalovaný, ani správní orgán prvního stupně postupovat jinak.

21. Pokud jde o důvod, pro který žalobce souhlas se vstupem do nemovitosti neposkytl, má soud za to, že je na žadateli o dávku, aby si zajistil příslušný souhlas vlastníka nemovitosti, neboť žadatele stíhá povinnost umožnit kontrolu splnění podmínek nároku na dávku, vč. těch,

které jsou uvedeny v § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., dle kterého se bytem pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

22. Jestliže tedy žalobce ve správním řízení uvedl, že vstup do obydlí neumožnil s ohledem na absenci souhlasu vlastníka nemovitosti, nepovažuje tento důvod soud za relevantní pro odepření vstupu do nemovitosti.
23. Pokud žalobce až nyní v soudním řízení uvedl, že byl propuštěn dva dny před místním šetřením z nemocnice po těžkém úrazu hlavy a správní orgán prvního stupně to nevzal v potaz, považuje soud tuto argumentaci za ryze účelovou. Předně žalobce žádnou hospitalizaci nedoložil ani v soudním řízení, ani v řízení před správními orgány a dále je z obsahu správního spisu patrné, že žalobce uvedl (telefonicky) při místním šetření zcela jiný důvod, proč neumožnil vstup do nemovitosti. V rámci správního řízení se žalobce mohl seznámit s obsahem správního spisu, také tak učinil a před vydáním prvostupňového rozhodnutí se ve věci ještě jednou vyjádřil. Ani v tomto vyjádření, ani v později podaném odvolání se proti obsahu protokolů o místním šetření (jak stavebního úřadu, tak správního orgánu prvního stupně) stran důvodů, pro které neposkytl souhlas se vstupem do nemovitosti, nevymezil. Soud proto neshledal žádné procesní pochybení ze strany správních orgánů v tom, že neodložily místní šetření, případně ho neprovedly opětovně. Důvody odmítnutí vstupu, které uvedl žalobce u místního šetření, nepředstavovaly důvod pro jeho opakování. Stejně tak důvod pro opakování nepředstavovala nepřítomnost vlastníka nemovitosti, nebo jeho zmocněnce.
24. Odmítnutí součinnosti představovalo relevantní a zákonný důvod pro zamítnutí žádosti o dávku.

Účel užívání nemovitosti

25. Z obsahu správního spisu plyne, že Městský úřad Slušovice, stavební úřad, správnímu orgánu prvního stupně sdělil, že jednotka v nájmu žalobce splňuje přiměřeně požadavky vyhl. č. 268/2009 Sb., ale zároveň není dle stavebního zákona určena k trvalému bydlení, neboť to by bylo v rozporu s platným územním plánem obce V. a v rozporu s vydaným stavebním povolením. Uvedené skutečnosti ověřil soud ze spisu stavebního úřadu.
26. Otázkou podmínek definice bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně a východiskem jeho závěrů je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018-17, dle kterého ustanovení „§ 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře jasně váže výplatu příspěvku pouze na užívání obytných místností určených k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu. Výše uvedené podporuje též úmysl zákonodárce (ratio legis), který lze dovodit z důvodové zprávy k návrhu novely zákona o státní sociální podpoře provedené zákonem č. 252/2014 Sb.; tímto zákonem byl s účinností od 1. 1. 2015 doplněn do § 24 zákona o státní sociální podpoře právě odstavec 5 s tím, že nárok na příspěvek na bydlení se spojuje pouze s vlastnictvím nebo nájemním vztahem k bytu, zatímco bydlení v jiných ubytovacích zařízeních a v jiných než obytných prostorech bude řešit pouze doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi [...] To znamená, že [...] příspěvek na bydlení je vázán pouze na bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení“. Uvedený výklad následovaly např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7

Ads 254/2019-16, ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 21/2019-23, nebo ze dne 29. 4. 2020, č. j. 3 Ads 78/2018-21. Judikatura Nejvyššího správního soudu se tedy ustálila na závěru, že výplata příspěvku na bydlení je možná, pokud je naplněna mj. formální podmínka v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností jako bytu.

27. V nyní projednávané věci je z obsahu správního spisu zřejmé, že formální podmínka účelového užívání nemovitosti k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností jako bytu není splněna, neboť se v případě dotčené nemovitosti nejedná o nemovitost určenou k trvalému bydlení dle stavebního zákona či kolaudačního rozhodnutí. Na tom nemůže nic změnit ani žalobcem navrhovaný znalecký posudek, neboť ten by byl způsobilý prokázat splnění stavebnětechnických podmínek dle vyhl. č. 268/2009 Sb., ale nikoliv již naplnění formálního předpokladu pro přiznání dávky.
28. Soud v této souvislosti připomíná, že zatímco příspěvek na bydlení je vázán pouze na bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení, doplatek na bydlení může být vyplácen jak v případě bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení, tak k bydlení v jiném než obytném prostoru či ubytovacím zařízení.

IV. Závěr a náklady řízení

29. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
30. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. O nákladech ustanoveného zástupce žalobce bude rozhodnuto samostatným usnesením po právní moci tohoto rozsudku a po jejich vyúčtování.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno, 19. května 2025

Petr Sedlák
samosoudce